

Medicinhaveerne i Tranekær

Nyhedsbrev : Efteråret 2016

Formandens beretning

Endnu en sæson er ved at gå på hæld i Medicinhaveerne, og en lang række af de mål og ønsker, vi havde sat os for 2016, er blevet opfyldt.

Vi har rundet de 5.000 betalende gæster i løbet af året; hertil kommer gratister - det vil blandt andet sige alle børn under 18 år, Medicinhavernes medlemmer og deres husstande.

På den eksisterende hjemmeside fremgår det tydeligt, at grupper kan bestille en guidet tur i Medicinhaveerne. Det har bevirket, at vi har haft tre gange så mange guidede ture som de foregående år. I 2016 har Havegruppens medlemmer og Fru Grøn gennemført 30 guidede rundvisninger mod ni – siger og skriver ni – i 2015. Det har så også betydet, at der er blevet trukket store veksler på nogle af Havegruppens medlemmer, bl.a. Gitte Dalsgaard og Annie Andersen.

I "Haven for nervesystem og bevægeapparat" er stien rundt om søen blevet lavet, og der er lagt herregårdsgrus ud; det var dyrt, men bør give minimale skader ved kraftigt regnvejr, og samtidig markerer det den lille sti på bedste vis. Og så ser det rigtig godt ud, efter at der også er blevet sat metalkanter langs stien.

Skiltene, som fortæller om de enkelte planter, er altafgørende, så i august kom der over 100 nye planteskilte fra trykkeren, og de blev hurtigt sat op ved de respektive planter. Nogle i Havegruppen synes, at der ud over temahaverne bør ske lidt ekstra, så i det fjerneste hjørne blev der sået græskar og solsikker. Begge dele voksede godt, men det blev alligevel ikke til de helt store græskar i år.

I løbet af eftersommeren er der blevet kørt (kommunal) kompost ud på mange af bedene. Det var et stort arbejde, men så var det til gengæld tydeligt, at en del skrantende planter kom i meget bedre vækst. Yderligere har komposten indtil videre været med til at begrænse fremspirende ukrudt. Siden sidste Nyhedsbrev midt på sommeren har Medicinhaveerne fået tilsagn fra Den Faberske Fond om kr. 25.000 til videreførelse af vandløbet. Lolland-Falsters og Langelands købstæders Brandsocietets Fond har betænkt os med kr. 10.000 til skilte og Langeland Kommunes rådighedspulje har bevillet kr. 5.000 til aktiviteter. Vi takker for hver en øre – uden hvilke der ville ske meget mindre i Medicinhaveerne.

Helle Ravn

En rive, to medlemmer af havegruppen og en Tretorn i efterårsfarver oktober 2016.

AKTIVITETER

Foredrag:

Onsdag d. 23. november kl. 19.00

Biolog Jens Reddersen, Nationalpark Mols Bjerge

Fund af reliktpanter på Kalø Slotsruin og dyrkning af lægeplanter ved Vistoft præstegård i 1760.

Tilmelding nødvendig til:

helleravn@gmail.com eller på tlf. 62501441

Foredraget finder sted i Borgerhuset i Rudkøbing, Ahlefeldtsgade.

MAMMUTTRÆET

Mammunttræet, eller Californisk kæmpefyr, *Sequoiadendron giganteum* hører til Sumpcypresfamilien *Taxodiaceae* og regnes for verdens ældste træ, hvor der på et træ er konstateret 3200 årringe. Der findes fossile rester af Mammuttræ fra kridt- og tertiærtiden i brunkulslejerne i Jylland og i Grønland. Mammuttræet er et af de højeste og ældste træer her på jorden. I de Californiske skove findes træer på godt 100 meters højde, og her kan stammen blive omkring 12-13 meter i diameter.

Det latinske navn *Sequoia* er til minde om Georg Guess Sequoia, der var chokseserhøvding og det græske *dendron* for træ.

Her i landet bliver det omkring 40 meter højt og stammen omkring 2 meter tyk i ca. 1,50 meters højde og bliver smalle op efter. Kronen er slank, kegleformet og tæt, og det har kraftige udstående grene, som på gamle træer er svungne og nedhængende.

Mammuttræer er almindeligt dyrket i England, indført til Danmark i 1850'erne. Store eksemplarer kan på Fyn ses ved Valdemarslot, Glorup, Holstenshuus og Langesø.

I Apotekerhaven i Rudkøbing står et træ, som er plantet i 1940.

Barken har på unge træer langsgående, aflange barkskæl, som er let skorpet. Med tiden kan tykkelsen på barket opnå betydelige dimensioner, på ældre træer kan barken meget nemt blive 50 cm tyk. Barken er meget blød og svampet, så man slår sig ikke, ved at banke på barken med en knyttet hånd. Barken spiller en stor rolle ved skovbrande, ilden har meget vanskelig ved at få fat i barken - virker nærmest som et værn.

Blomstringen foregår i det tidlige forår, og blomsterne sidder enkeltvis. Hunblomsterne er grønlig, ægformede og er placeret på kraftige skud, mens hanblomsterne sidder i store mængder for enden af kviste. Bestøvningen foregår ved hjælp af vinden. Koglerne er ægformede og er to år om at modne, sker først i det andet efterår. De er først grønne og blive senere brune. Koglen er 5-7 cm stor.

Mammuttræets ved har et stort indhold af garvesyre, men det bruges ikke til medicinske formål. Af dekorative grunde er der plantet 3 Mammuttræer i Medicinhaverne.

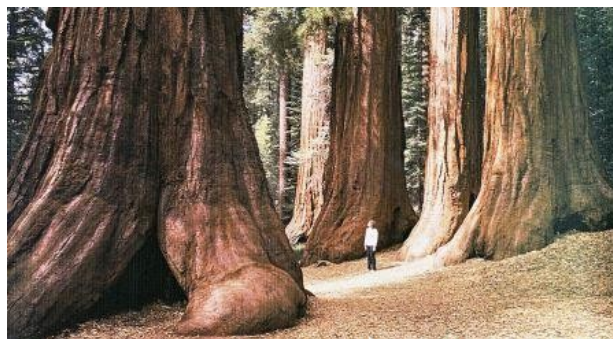
Jann Poulsen

Mammuttræ

Kogle fra Mammuttræ

Mammuttræer

FOLKEMEDICIN OG MAGI

I Middelalderen var der kun ganske få læger i Danmark, og de var knyttet til kongehuset og den højeste adel. Men på flere af klostrene kunne man blive behandlet medicinsk af munkene.

Efter reformationen i midten af 1500-tallet forsvandt klostrene, og dermed forsvandt en stor del af munkenes viden også. I stedet var man nødt til at holde sig til de gamle, folkemedicinske råd, som til tider var virksomme og til tider ligefrem skadelige.

Folkemedicinen knyttede sig ofte til gamle urteopskrifter, til tegn og varsler, til magi og ligefrem til trolddom, og ofte var det hele blandet sammen.

De såkaldte "kloge folk" kunne lidt af hvert, og i mange tilfælde gik deres viden i arv fra generation til generation, så man næsten kan tale om familiedynastier. Også signaturlærens tankegang om, at planter som ligner en syg legemsdel kan kurere den, indgik i folkemedicinen, f.eks. den plettede lungeurt mod lungesygdomme og vorteroen mod vorter.

Også den såkaldte cyprianus blev studeret. Cyprianus kendes fra 1600-tallet og frem og er det danske navn for de magiske håndskrifter, som kloge mænd og koner brugte. Ifølge folketroen er cyprianus skrevet med rødt og kan ikke brænde. Navnet cyprianus brugtes også om "heksebogen", som man mente gik i arv fra heks til heks. Fortællinger om cyprianus har holdt sig langt op i 1900-tallets folketro.

Helle Ravn

